

May 11, 2015

Biodiversitet i danske skove – spørgsmål og svar

Hans Henrik Bruun (Biologisk Institut, KU), Rasmus Ejrnæs (DCE, AU), Morten D.D. Hansen (Naturhistorisk Museum, Århus), Jacob Heilmann-Clausen (Statens Naturhistoriske Museum, KU), Carsten Rahbek (CMEC, KU), Jens-Christian Svenning (Institut for Bioscience, AU)

Med udgangspunkt i den aktuelle interesse for biodiversiteten i de danske skove, herunder den nyligt afholdte høring på Christiansborg og den kommende nationale skovhandlingsplan, har vi samlet hyppigt stillede spørgsmål og korte svar som fagligt grundlag for den offentlige debat om emnet. Svarene afspejler en meget bred forskningsfaglig enighed om emnet.

Spørgsmål 1: Hvad betyder de danske skove for den samlede biodiversitet i Danmark?

I Danmark er den dominerende naturlige vegetation en varieret skov, hvor lysninger veksler med mere tætte områder. To tredjedele af de danske arter af planter, dyr og svampe, både de almindelige og truede arter, er knyttet til levesteder i skove.

Spørgsmål 2: Hvad er biodiversitetens tilstand og udvikling i de danske skove?

Bevaringsstatus for de 10 oprindelige danske skovtyper (naturlignende løvskov), som er beskyttet af Habitatdirektivet, er i 2013 vurderet stærkt ugunstig. En vurdering af danske skoves biodiversitetsudvikling i 2010 viste, målt på levesteder, processer og arter, at der fortsat sker et væsentligt tab af biodiversitet fra de danske skove.

Spørgsmål 3: Hvordan er naturen beskyttet i de danske skove?

Fredsskov er beskyttet mod landbrug og byggeri, men skovloven er grundlæggende en produktionslov, der i meget begrænset omfang beskytter natur. Skovnatur er derfor væsentligt ringere beskyttet end §3-natur i det åbne land. Kun ca 7500 ha skov er udlagt som urørt skov og dermed beskyttet mod forstlige indgreb. Det er samlet set mindre end 2 % af det danske skovareal.

Spørgsmål 4: Hvilken biodiversitet er særligt truet i de danske skove?

De mest truede arter er knyttet til meget gammel skov med vådområder, skovlysninger, veterantræer og dødt ved. Eksempler er vedboende torbister, smældere og pigsvampe, træboende lungelaver, rødlig perlemorssommerfugl og sort stork.

Spørgsmål 5: Hvad er effekten af forstlig drift på skovenes biodiversitet?

Forstlig drift omfatter dræning, tilplantning, tynding, hugst og udelukkelse af græssende dyr. Disse indgreb skaber et ensartet skygget, tørt miljø med få træarter, få buske og lianer, få urter og stor mangel på gamle træer og dødt ved.

Spørgsmål 6: Hvilke virkemidler vil i særlig grad kunne medvirke til at beskytte biodiversiteten i skovene?

Urørt skov er det mest effektive virkemiddel, når det gælder beskyttelsen af biodiversiteten i skovene. Man kan opnå en vis positiv effekt ved at indføre regler om at lade dødt ved ligge i skoven, evighedstræer, naturlig foryngelse og bevarelse af nøglebiotoper som del i en naturnær skovdrift, men effekten på biodiversiteten er langt mindre end urørt skov. Kun i urørt skov kommer alle de naturlige processer, der fremmer biodiversiteten, i spil.

Spørgsmål 7: Hvad er urørt skov?

Urørt skov er skovområder udpeget til biodiversitetsformål uden omkostningstung naturpleje. Urørt skov betyder, at der ikke drives skovdrift. Urørt skov udelukker hverken mennesker, græssende dyr eller naturgenopretning.

Spørgsmål 8: Hvordan påvirker urørt skov biodiversiteten?

Urørt skov giver variation i fugtighed, lys, buske, træer og skovstruktur. Urørt skov giver plads til blomstrende urter og buske til bestøverfaunaen, gamle træer med hulheder til mosser, laver, hulrugende fugle og flagermus, samt dødt ved til biller og svampe. Når forstligt drevet skov lægges urørt, er det vigtigt at gennemføre indledende genopretning af naturlig hydrologi, strukturindgreb i monotone bevoksninger og genindførelse af græssende dyr.

Spørgsmål 9: Vil udlægning af urørt skov bevirke et fald i biodiversitet og først senere give en positiv effekt?

Nej – skræmmebillederne om en tilgroet mørk skov med faldende biodiversitet er ikke korrekt. Ophørt skovdrift og tilkøbet naturgenopretning vil samlet set føre til en positiv forandring for biodiversiteten fra dag et. De positive effekter vil ydermere forstærkes over tid.